

ISTRAŽIVANJE JAVNOG MNJENJA

Percepcija rada *Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima grada Valjeva* od strane građana Valjeva

Izveštaj pripremio: Centar za slobodne izbore i demokratiju, Beograd

Avgust 2017. godine

„Jačanje odgovornosti izabраниh predstavnika građana u Srbiji (*Ljudi na prvom mestu*)“

Sadržaj:

1. Uvodne napomene	3
2. Metodološke napomene	4
3. PREPOZNATLJIVOST I VIDLJIVOST KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA GRADA VALJEVA	6
4. OCENA RADA KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA GRADA VALJEVA	10
5. ODNOS PREMA GRAĐANSKOM AKTIVIZMU, POLITICI, NARODNIM POSLANICIMA I RADU NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE	12
6. PERCEPCIJA RADA NARODNIH POSLANIKA/LOKALNIH ODBORNIKA I KOMUNIKACIJA IZABRANIH PREDSTAVNIKA SA GRAĐANIMA	16

1. Uvodne napomene

Istraživanje javnog mnjenja o percepciji rada *Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima grada Valjeva* od strane samih građana koji žive u ovom gradu sprovedeno je u okviru projekta „Jačanje odgovornosti izabranih predstavnika građana u Srbiji (Ljudi na prvom mestu)“. Projekat je započet u aprilu 2015. godine uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Jedan od ciljeva projekta jeste i osnaživanje veze između građana i njihovih izabranih predstavnika kroz organizaciju različitih javnih događaja, radionice sa narodnim poslanicima i predstavnicima udruženja građana, radionice sa lokalnim odbornicima, ali i kroz otvaranje 12 poslaničkih kancelarija širom Srbije. Kancelarije su otvorene u sledećim opštinama/gradovima: Užice, Stara Pazova, Savski venac, Valjevo, Zrenjanin, Kragujevac, Vrbas, Svilajnac, Trstenik, Bujanovac, Rakovica i Šabac.

Ciljevi ovog istraživanja su:

- utvrđivanje u kojoj meri su građani upoznati sa postojanjem i radom Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima grada Valjeva;
- utvrđivanje razloga zašto neki građani nisu čuli za Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima grada Valjeva;
- merenje percepcije odnosa i komunikacije između građana i izabranih predstavnika (poslanika, lokalnih odbornika);
- utvrđivanje načina na koji se može poboljšati rad Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima grada Valjeva i komunikacija između građana i izabranih predstavnika.

2. Metodološke napomene

Istraživanje realizovali	Centar za slobodne izbore i demokratiju uz podršku USAID-a
Terenski rad	Istraživanje realizovano u periodu između 02. i 20. avgusta 2017. godine
Tip i veličina uzorka	Slučajni, reprezentativni uzorak od 300 punoletnih građana grada Valjeva
Okvir uzorka	Teritorija biračkog mesta kao najpouzdanija registarska jedinica
Odabir domaćinstva	Slučajno uzorkovanje bez zamene – u okviru biračkog mesta, svaka druga kućna adresa od početne tačke
Odabir ispitanika u okviru domaćinstva	Slučajno uzorkovanje bez zamene – izbor ispitanika metodom prvog rođendana u odnosu na dan anketiranja
Istraživačka tehnika	Licem u lice u okviru domaćinstva
Istraživački instrument	Upitnik

Istraživanje javnog mnjenja, koje su realizovali CeSID i USAID, sprovedeno je u periodu između 02. i 20. avgusta 2017. godine na teritoriji grada Valjeva. Istraživanje je sprovedeno na reprezentativnom uzorku od 300 punoletnih građana.

Kao istraživački instrument je korišćen upitnik.

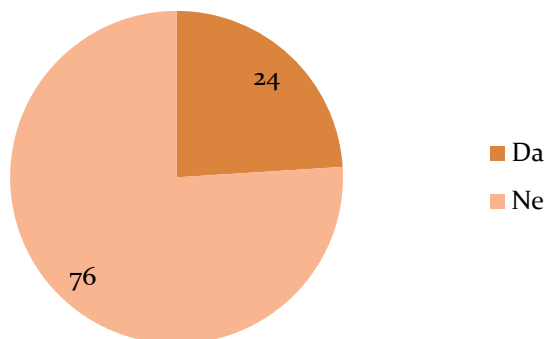
Intervjuisanje građana je sprovedeno tehnikom „licem u lice“, direktnim kontaktom sa ispitanikom. Prilikom obuke anketara, instruktori su insistirali na sprovođenju i poštovanju dva veoma važna pravila koja, osim samog uzorka, značajno utiču na reprezentativnost istraživanja – poštovanje koraka i pravilo prvog rođendana.

Poštovanjem koraka se obezbeđuje da anketar sveobuhvatno pokrije kompletan istraživački punkt, dok se pravilom prvog rođendana isključuje mogućnost da na upitnik odgovaraju samo oni građani koji prvi otvore vrata domaćinstva anketaru.

Od anketara se zahtevalo da u domaćinstvu anketira osobu stariju od 18 godina kojoj je prvoj rođendan u odnosu na dan posete. Tako je obezbeđena polna, obrazovna i starosna reprezentativnost ispitanika.

3. PREPOZNATLJIVOST I VIDLJIVOST KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA GRADA VALJEVA

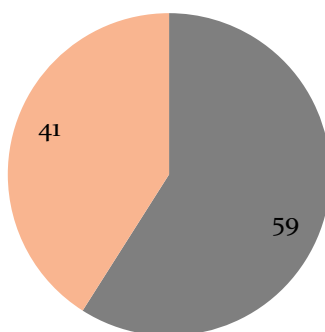
Grafikon 1. Da li znate da u Vašem gradu postoji Kancelarija za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima?, u %

Svaki četvrti građanin Valjeva upoznat je sa radom i postojanjem Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima.

Među ispitanicima koji su čuli za Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima preovlađuju muški ispitanici, a sa porastom broja godina ispitanika raste i verovatnoća da su čuli za postojanje Kancelarije u svom gradu.

Grafikon 2. Ukoliko niste čuli za Kancelariju, šta je po Vašem mišljenju, razlog zbog čega niste upoznati sa postojanjem ove institucije u Vašem gradu?, u %

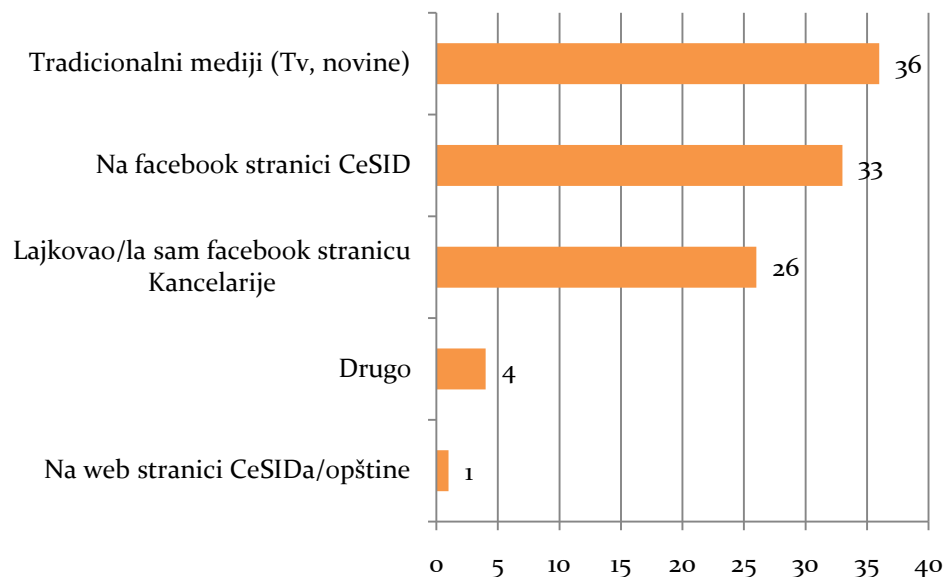
Među onim građanima Valjeva koji nisu upoznati sa postojanjem poslaničke kancelarije, a kojih ima 76%, kao ključni razlog se izdvaja sama nezainteresovanost i apatija građana.

Naime, natpolovična većina građana (69%) kaže da nisu čuli za Kancelariju zato što ih to ne interesuje, ali nije mali udeo ni onih građana koji bi voleli da znaju nešto o Kancelriji, ali nisu naišli na tu informaciju (41%). Iz ovog podatka jasno je vidljivo da bi trebalo raditi na daljoj promociji rada Kancelarije.

■ Ne interesuje me   ■ Voleo bih da znam ali nisam nigde naišao na tu informaciju

GRAĐANI KOJI SU ČULI ZA KANCELARIJU ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA

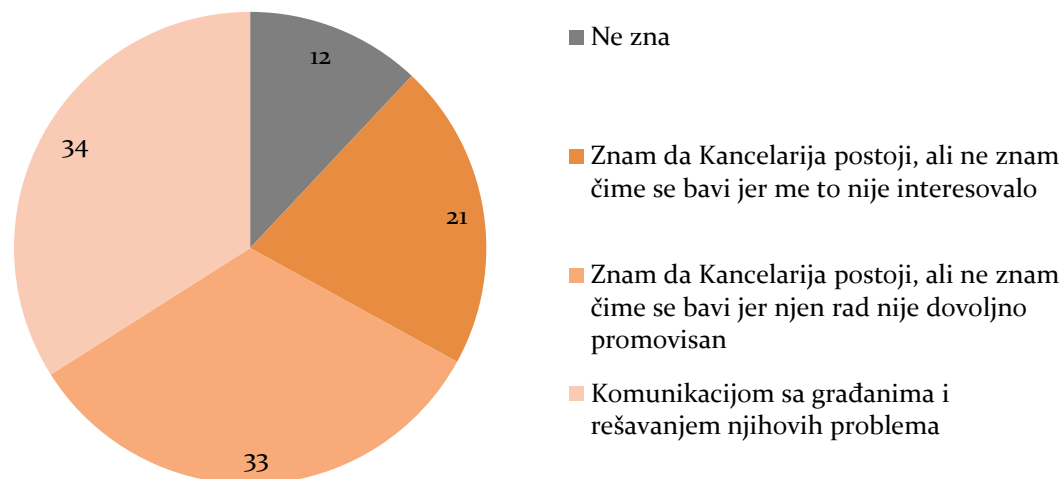
Grafikon 3. Molimo Vas da nam kažete kako ste čuli za Kancelariju?, u %

Osnovni način na koji su Valjevci upoznati sa postojanjem poslaničke kancelarije jeste putem interneta. Naime, zbirno je preko polovine ispitanih Valjevaca (59%) koji znaju za Kancelariju za nju saznalo uz pomoć Facebook naloga. Precizno, trećina ispitanika (33%) kao izvor informacija koristilo je CeSID-ovu Facebook stranicu, a preostalih 26% Facebook stranicu Kancelarije. Ukoliko tome dodamo i 1% ispitanika koji su za Kancelariju saznali na web stranici CeSID-a ili opštine odnosno grada Valjeva, onda je elektronski medij bez sumnje najpopularniji način na koji su građani čuli za Kancelariju.

Takođe, putem tradiciionalnih medija (lokalne televizije i novina) za Kancelariju je saznalo 36% ispitanika, što nije zanemarljiv broj.

Grafikon 4. Kako vi vidite Kancelariju, šta ona radi i čime se bavi?, u %

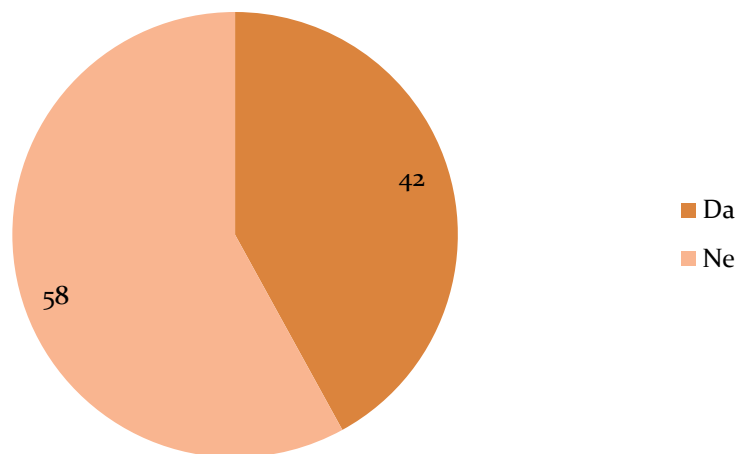

Svaki treći građanin Valjeva zna da su komunikacija sa građanima i rešavanje njihovih problema osnovni ciljevi poslaničke kancelarije u njihovom gradu – 34% ispitanika. Gotovo je isti broj (33%) i onih građana koji znaju da Kancelarija postoji ali ne znaju čime se ona bavi jer smatraju da Kancelarija nije dovoljno promovisana.

Svaki peti ispitanik (21%) upoznat je sa postojanjem Kancelarije, ali ne znaju čime se bavi jer ih to nije interesovalo.

Grafikon 5. Da li znate da preko Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima možete da se obratite narodnom poslaniku lično?, u %

Kada smo građanima Valjeva postavili pitanje da li znaju da preko Kancelarije mogu stupiti u direktni kontakt sa narodnim poslanicima iz njihovog grada, dobili smo podatak da preko dve petine ispitanika (42%) zna da preko Kancelarije može stupiti u kontak sa narodnim poslanicima.

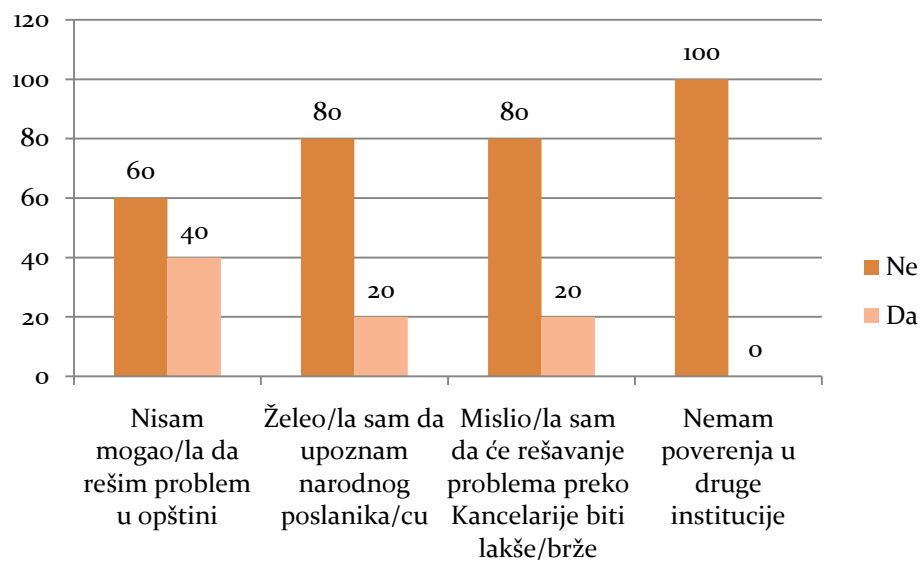
Iapke, natpolovična većina (58%) tvrdi da ne zna da Kancelarija predstavlja neku vrstu kontakta između građana i njihovih izabраних predstavnika.

4. OCENA RADA KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA GRADA VALJEVA

Iako četvrtina građana zna da u njihovom gradu postoji Kancelarija (što nije mali broj s obzirom na to da Kancelarija radi manje od godinu dana), svega 8% ispitanika se odlučilo da poseti ovu instituciju.

Ipak, među ispitanicima koji su bili u našem uzorku a koji su posetili Kancelariju, ne nalazi se nijedan ispitanik koji je stupio u kontakt sa narodnim poslanikom. Međutim, ovaj podatak svakako nije negativan jer ga treba gledati u svetlu toga da nijedan od tih ispitanika zapravo i nije zahtevao da stupi u kontak sa narodnim poslanikom.

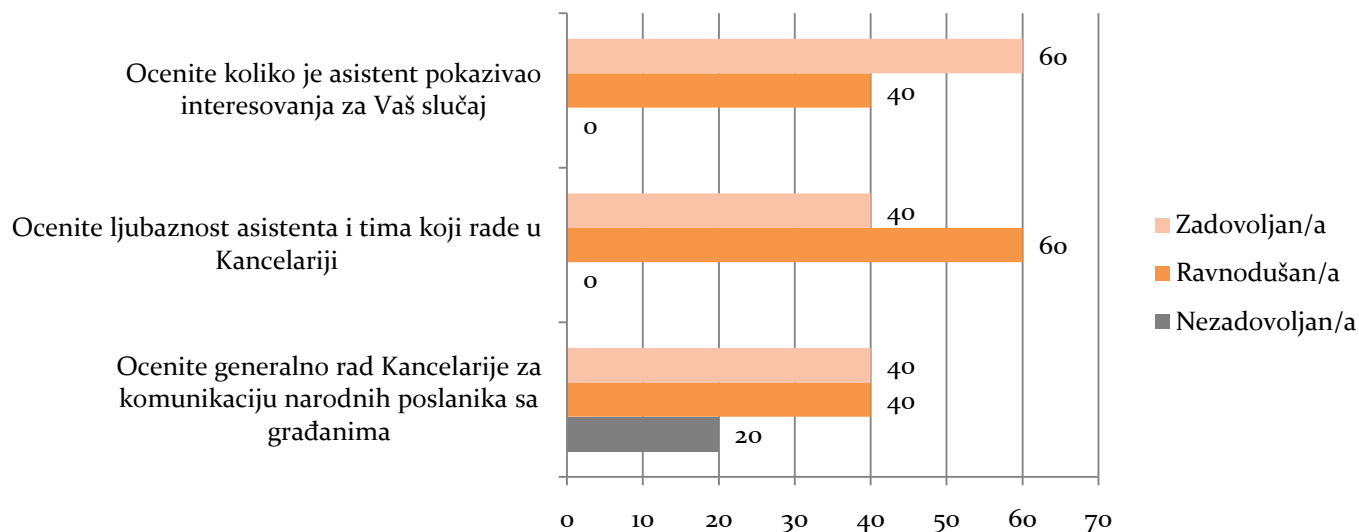
Grafikon 6. Zbog čega ste odlučili da se obratite Kancelariji za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima?, u %

Kao glavni razlozi zbog kojih su građani odlazili u Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima, ističe se pre svega to što problem koji su imali nisu mogli da reše u opštini. Naime, 60% građana ovo navodi kao jedan od povoda zbog čega su se obratili Kancelariji.

Uz to, 20% građana volelo bi da je i upoznao narodnih poslanika a 20% veruje da je rešavanje problema koji ima lakše i brže uz pomoć Kancelarije.

Grafikon 7. Kako biste ocenili sledeće elemente rada i funkcionisanja Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima?, u %
 u %

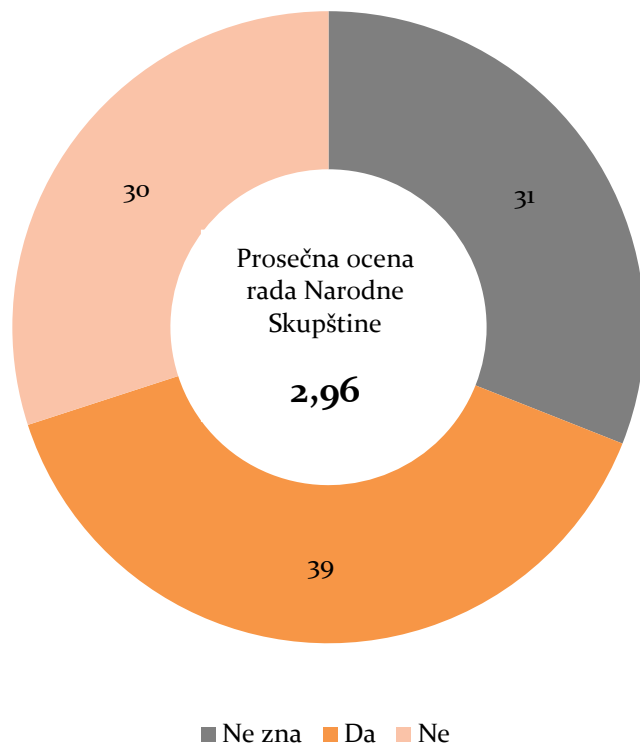
Građani Valjeva, oni koji su posetili poslaničku kancelariju u svom gradu, pokazali su visok stepen zadovoljstva njenim radom. Dve petine ispitanika (40%) je zadovoljno generalno radom Kancelarije, a svi koji su posetili kancelariju su zadovoljni nivoom ljubaznosti asistentkinje i administrativnog tima koji radi u kancelariji ili u ravnodušni odnosno to im i nije toliko važno.

Profesionalizmom asistentkinje i njenim interesovanjem za predloženi slučaj je zadovoljno 60% anketiranih građana. Zapravo, s obzirom da je u pogledu ljubaznosti asistentkinje najviše ravnodušnih ispitanika, ovo nam govori da je građanima važnije da asistentkinja pokazuje stručnost i profesionalizam, pre ljubaznosti.

Generalno radom Kancelarije nezadovoljan je tek svaki peti ispitanik.

5. ODNOS PREMA GRAĐANSKOM AKTIVIZMU, POLITICI, NARODNIM POSLANICIMA I RADU NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE

Grafikon 8. Ocena rada Narodne skupštine i nivo poverenje u instituciju

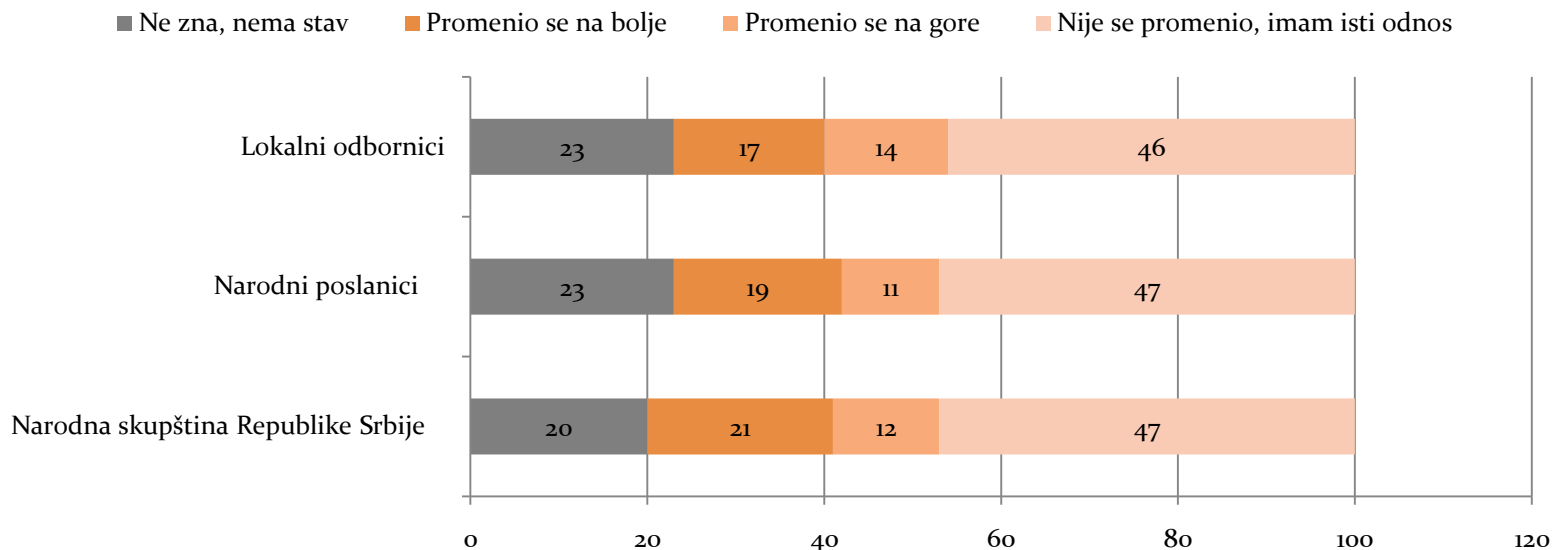

Rad Narodne skupštine od strane građana Valjeva je ocenjen tek nešto iznad prosečnom ocenom od 2,96.

Sa druge strane, poverenje u rad najvišeg zakonodavnog tela u Srbiji je pokazalo 39% ispitanika, što imajući u vidu prosek u Srbiji nije mali broj ispitanika.

Zapravo, manji je broj onih građana koji nemaju od onih koji imaju poverenje u ovu instituciju. Tako 30% građana nema poverenja, a isto toliko (31%) ipak nije moglo da odgovori na ovo pitanje.

Grafikon 9. Da li se u poslednje dve godine promenio Vaš odnos prema...

Trend nepoverenja u institucije sistema na nivu države, kao i u izabrane predstavnike građana, je vidljiv i u grafikonu predstavljenom iznad. Nalazi ukazuju da je odnos građana Valjeva prema najvišoj zakonodavnoj instituciji i prema svojim izabranim predstavnicima u prethodne dve godine ostao isti. Ipak, bitno je primetiti da među građanima koji beleže promenu odnosa, prevlađuju oni kod kojih se odnos promenio na bolje.

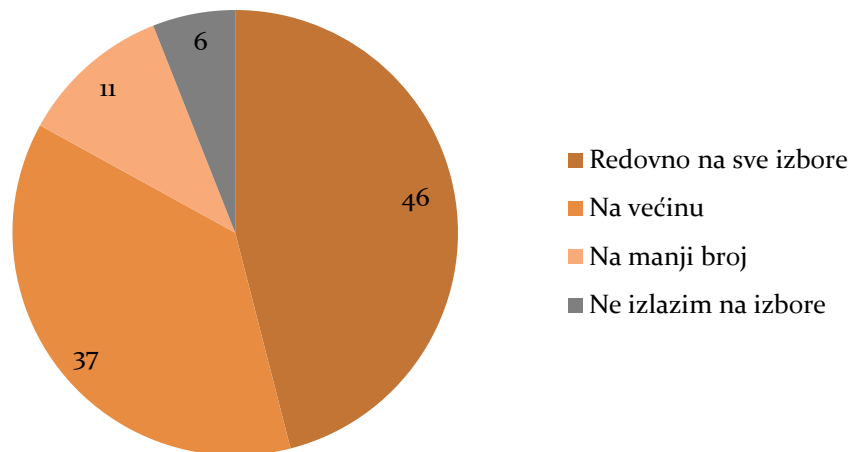
Najviše pomaka beležimo kod odnosa prema Narodnoj skupštini RS gde je jedna petina (21%) građana promenila svoj odnos na bolje, a 12% na gore.

Takođe, gotovo svaki peti ispitanik (19%) kaže da se njegov/njen odnos prema narodnim poslanicima promenio na bolje a svaki deveti građanin da se ovaj odnos promenio na gore.

Kada je u pitanju odnos prema lokalnim predstavnicima vlasti, građani su najviše podeljeni – 17% kaže da se ovaj odnos promenio na bolje a 14% da je ipak promenjen u negativnom pravcu.

„Jačanje odgovornosti izabranih predstavnika građana u Srbiji (Ljudi na prvom mestu)“

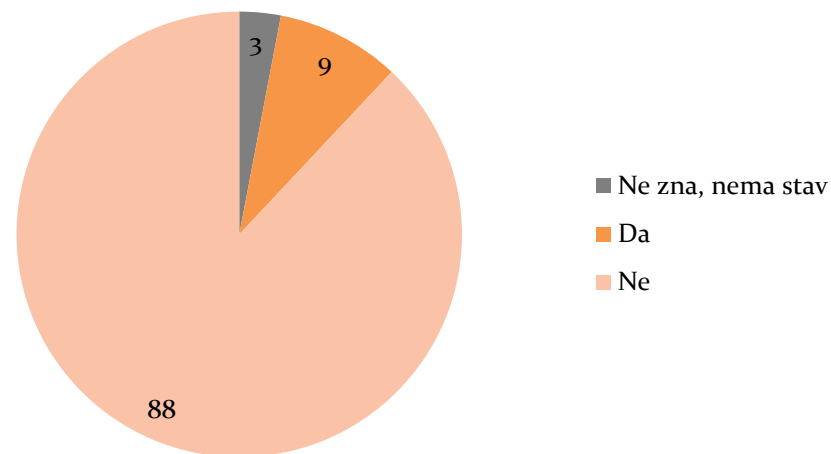
Grafikon 10. Učestalost izlaženja na izbore

Jedini izuzetak od inače niskog stepena građanskog aktivizma u Srbiji predstavlja izborna izlaznost koja je, uzevši u obzir nezainteresovanost građana za aktivniju ulogu u odlučivanju, prilično velika.

Tako samo 6% građana kaže da uopšte ne izlazi na izbore, dok preostalih 94% manje ili više redovno izlazi na izbore. Od toga, gotovo polovina (46%) izlazi redovno na sve izbore a još 37% na većinu.

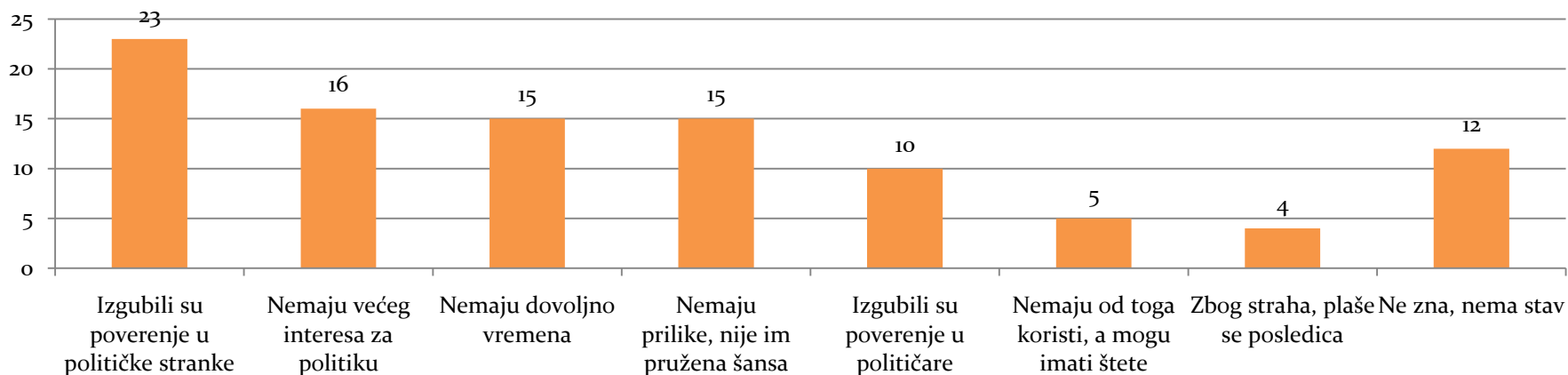
Grafikon 11. Učešće u inicijativi za rešavanje problema lokalne zajednice

Sa druge strane, kada je u pitanju pokretanje inicijativa ili učešće u inicijativama za rešavanje problema lokalne zajednice, tek svaki jedanaesti građanin Valjeva je bio deo sličnih aktivnosti u prethodnom periodu.

Čak 88% ispitanika priznaje da nije učestvovalo u aktivnostima koje se odnose na rešavanje problema lokalne zajednice u kojoj žive.

Grafikon 12. Razlozi zbog kojih se građani ne angažuju u političkom životu

Građani Valjeva potvrđuju da izlazak na izbore ne podrazumeva istovremeno spremnost na politički angažman. Ključni razlozi zbog kojih 88% ispitanika nije spremno da se aktivnije uključi u inicijative koje bi dovele do promena na lokalnom nivou su: gubitak poverenja u političke stranke (23%) i generalno gubitak interesovanja za politiku (16%). Tako ova dva razloga zbirno naovdi čak 39% ispitanika..

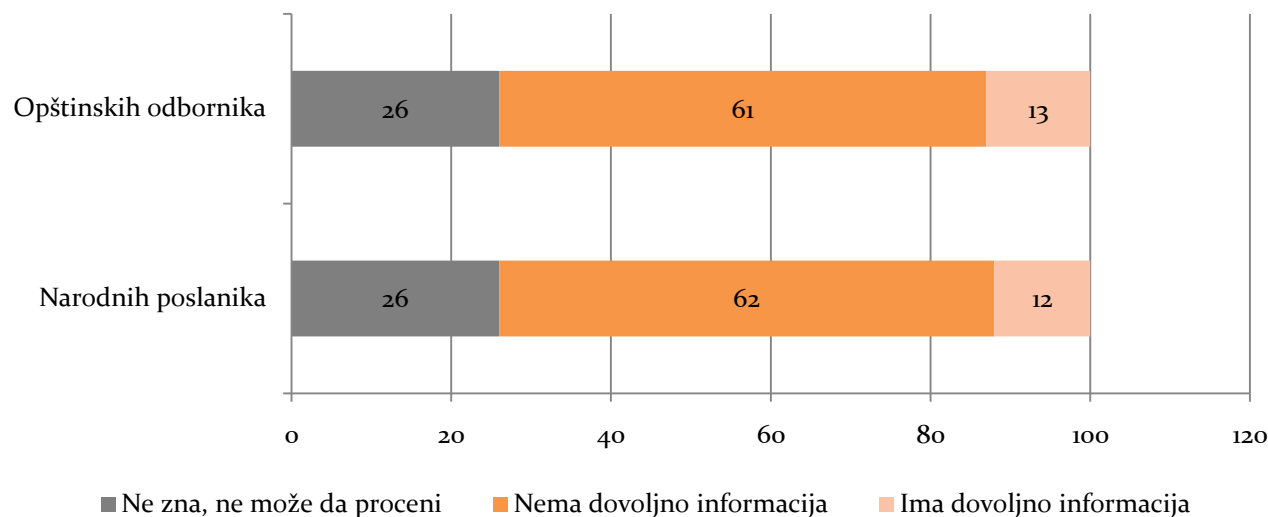
Po 15% građana smatra da ipak nema dovoljno vremena za politički aktivizam, odnosno da nemaju prilike i da im nije pružena šansa.

Svaki deseti Valjevac kaže da je izgubio poverenje u političare, a svaki dvadeseti da od takve vrste aktivizma nemaju koristi a mogu imati štete. Uz to, još 4% građana veruje da je po redi strah od negativnih posledica.

Najzad, 12% građana nije moglo da odgovori na ovo pitanje.

6. PERCEPCIJA RADA NARODNIH POSLANIKA/LOKALNIH ODBORNIKA I KOMUNIKACIJA IZABRANIH PREDSTAVNIKA SA GRAĐANIMA

Grafikon 13. Generalno posmatrano, da li smatrate da imate dovoljno informacija o radu narodnih poslanika i odbornika?

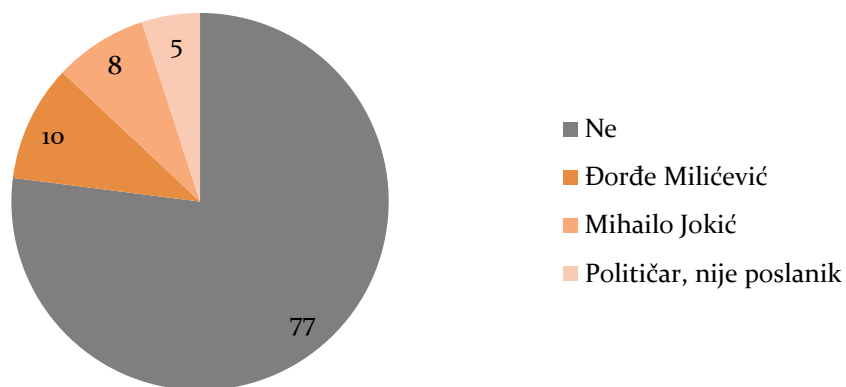
Nešto više od tri petine građana Valjeva smatra da nema dovoljno informacija o radu svojih izabranih predstavnika u Narodnoj i lokalnoj skupštini. Sa radom opštinskih odbornika nije upoznato 61% ispitanika, dok 62% ne može da proceni rad narodnih poslanika iz njihove opštine.

Sa druge strane, tek svaki osmi građanin Vajeva tvrdi da poseduje dovoljno informacija o radu svojih izabranih predstavnika na oba nivoa – republičkom i lokalnom. Za nijansu više ispitanika tvrdi da je upoznato sa radom opštinskih odbornika (13%) u odnosu na narodne poslanike (12%). Međutim, udeo građana koji kažu da su upoznati sa radom svojih izabranih predstavnika nije na zadovoljavajućem nivou, posebno uzimajući u obzir i to da 26% ispitanika nije moglo da proceni da li je ili nije uopšte upoznato sa radom svojih izabranih predstavnika.

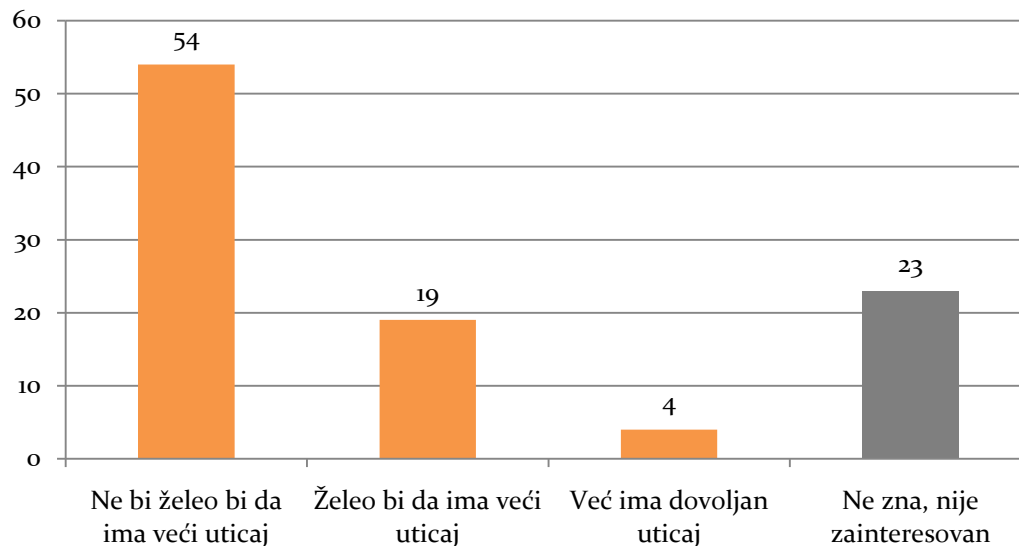
„Jačanje odgovornosti izabranih predstavnika građana u Srbiji (Ljudi na prvom mestu)“

Grafikon 14. Da li znate nekog poslanika koji dolazi iz Vaše opštine?

Grafikon 15. Da li biste Vi lično želeli da imate veći uticaj na rad predstavnika građana?

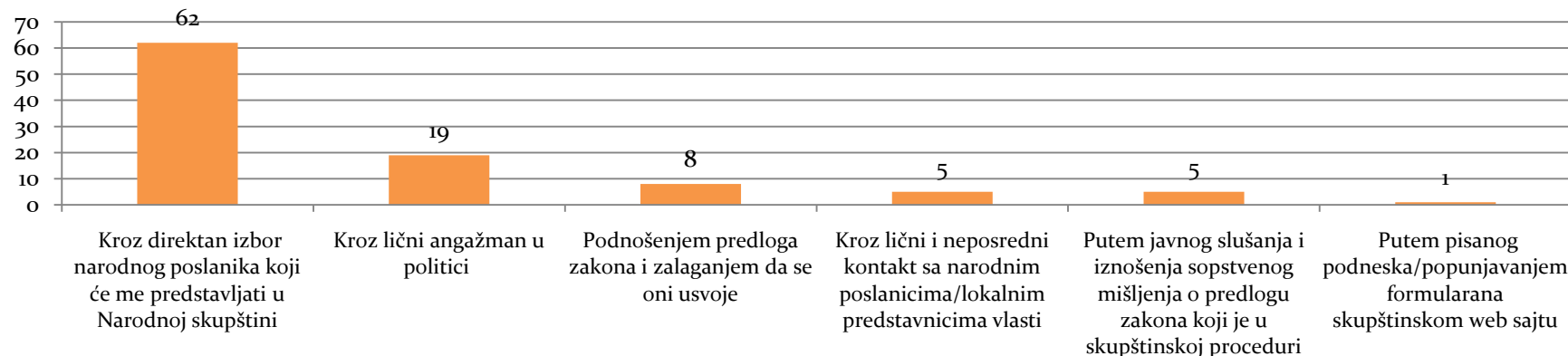
Potvrdu prethodne tvrdnje, da građani nisu u dovoljnoj meri upoznati sa radom svojih izabranih predstavnika, daje nam nalaz prema kome 77% građana Valjeva ne zna da navede ime narodnog poslanika koji dolazi iz njihove. Ipak, 18% građana je navelo jednog od dva poslanika iz svog grada (svaki deseti građanin naveo je Đorđa Milićevića a svaki trinaesti Mihaila Jokića).

Neprepoznavanje izabranih predstavnika je direktna posledica nezainteresovanosti građana za političke prilike i nepostojanje želje da se sopstvenim delovanjem ostvari veći uticaj na odluke poslanika ili odbornika.

Tako natpolovična većina ispitanika (54%) nema želju da ima veći uticaj na rad narodnih predstavnika. Veći uticaj bi želeo da ima svaki peti građanin (19%), a 4% Valjeva smatra da već ima dovoljan uticaj.

Preko jedne petine ispitanika nije moglo da odgovori na ovo pitanje.

Grafikon 16. Na koji način biste želeli da ostvarite veći uticaj na rad predstavnika građana?

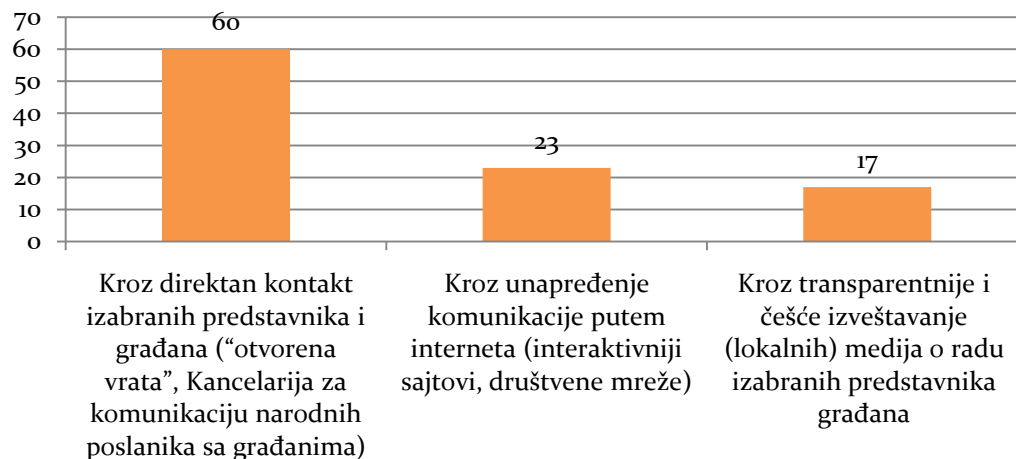

Među građanima koji su pokazali želju da kroz sopstveni angažman utiču na rad svojih izabranih predstavnika, najviše je onih koji žele da taj uticaj ostvare kroz direktan izbor narodnog poslanika (62%), što je još jedan dokaz potrebe za promenom izbornog sistema i oduzimanja monopola izbora narodnih predstavnika iz ruku političkih partija.

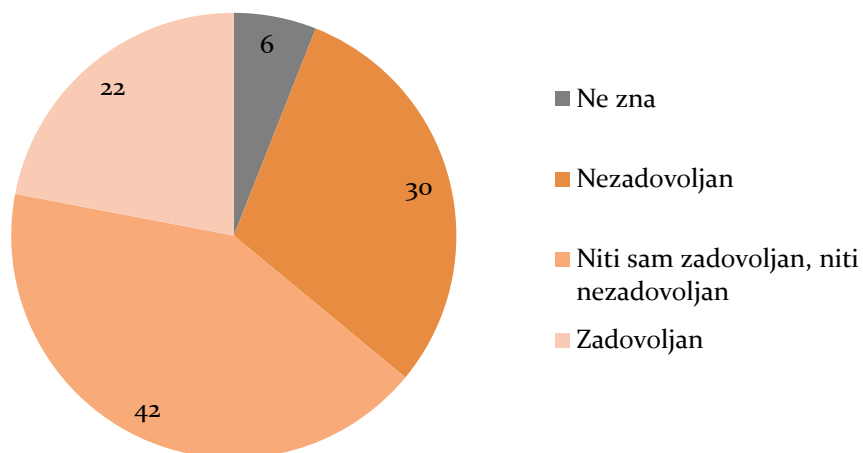
Za lični angažman u politici zalaže se 19% građana, a za podnošenje predloga zakona i zalaganjem da se oni usvoje još 8% ispitanika.

Svaki dvadesiti građanin veruje da veći uticaj na rad izabranih predstavnika može postići kroz neposredni kontakt sa narodnim poslanicima odnosno putem javnog slušanja i iznošenjem sopstvenog mišljenja o predlogu zakona koji je u skupštinskoj proceduri.

Grafikon 17. Gde vidite prostor za poboljšanje komunikacije između građana i njihovih izabranih predstavnika?, u %

Grafikon 18. Koliko ste zadovoljni radom Vaše lokalne samouprave u celini?

Direktni kontakt (otvorena vrata, poslaničke kancelarije...) građani vide kao ključni način za poboljšanje komunikacije sa svojim izabranim predstavnicima. Za ovaj vid unapređenja komunikacije se zalažu tri petine ispitanika (60%).

Sa druge strane, svaki četvrti ispitanik (23%) veruje da je unapređenje internet komunikacije kroz društvene mreže i interaktivne sajtove rešenje za problem komunikacije građana sa poslanicima/odbornicima, a 17% anketiranih podržava aktivniju ulogu medija,.

Kada je reč o stepenu zadovoljstva radom lokalne samouprave, građani Valjeva u najvećoj meri pokazuju ravnodušnost prema ovom pitanju. Preko dve petine ispitanika (42%) ne može da se odredi prema načinu na koji rade njihovi opštinski organi.

Radom lokalne samouprave u Valjevu zadovoljno je 22% građana dok je nešto veći broj onih koji iskazuju nezadovoljstvo (30%). Nije moglo da se odredi 6% Valjevaca prema ovom pitanju.